

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBI CLASICE

Ediția a XXIX-a, Pitești, 19-22 aprilie 2016

LIMBA LATINĂ Clasa a VIII-a

I. 1. Oferiți o variantă de traducere în limba română: (40 p.)

Fapta miraculoasă a celui mai celebru cal al Antichității

Bello Indico Alexander, Macedonum rex, equo insidens¹ in hostium ordines non satis prudenter penetrat et Indi milites tela in Alexandrum undique coniciunt. Statim niger equus maximis vulneribus plenus erat. Moribundus tamen ac paene exsanguis e mediis hostibus suum regem rapida fuga educit. Postea concidit et cum prope humano solacio suam animam amittit.

¹ *insidens* = șezând, stând (v. *insideo*)

(Aulus Gellius, *Noctes Atticae*, V, 2, adaptat)

2. Analizați morfologic cuvintele subliniate (*hostium, tela, educit, humano*). Precizați și formele lor de bază (de dicționar). (10 p.)

3. Identificați în text și rescrieți pe foaia de concurs: (5 p.)

- un substantiv de declinarea a III-a de genul neutru;
- un substantiv de declinarea I în cazul ablativ;
- un adjectiv pronominal;
- un verb la altă formă decât persoana a III-a singular;
- o sintagmă adjectiv + substantiv, la genul feminin.

4. Schimbați numărul sintagmelor *Indi milites, niger equus, maximis vulneribus* și *suum regem*. (8 p.)

5. Treceți verbul *coniciunt* la indicativ imperfect, fără alte modificări. (2 p.)

II. Citiți cu atenție următorul pasaj în traducere, din istoria romană a lui Titus Livius. Textul și sublinierile constituie un suport pentru cerințe.

„Cam acestea sunt faptele săvârșite în timpul domniei lui <.....>. Toate faptele sale n-au dezmințit cu nimic credința că e coborâtor din zei și că s-a înălțat la cer după moarte, atât prin curajul de care a dat dovadă când l-a repus pe tron pe bunicul său, cât și prin hotărârea de a întemeia Roma.”

1. Din text a fost eliminat (<.....>) numele unui important rege roman. Identificați-l. (2 p.)

2. Lămuriți în câteva rânduri (60-80 de cuvinte) circumstanțele (evenimentele și personajele implicate) la care se referă afirmația „l-a repus pe tron pe bunicul său”. (4 p.)

3. La ce se referă sintagma „coborâtor din zei”? Numiți zeii din care se trage personajul și explicați relația sa de rudenie cu aceștia (genealogia mitică, pe linie maternă și paternă). (6 p.)

4. Precizați, pentru unul dintre zeii numiți la punctul anterior (3): corespondentul grec, un epitet caracteristic, două funcții și două simboluri relevante. (6 p.)

5. Corectați prin rescriere cele două erori lexicale din următorul enunț: (2 p.)

Nu se putea prevedea dinainte apoteoza întemeietorului Romei, întrucât consecințele următoare unei fapte cu adevărat groaznice trebuiau pedepsite.

Pentru calitățile de redactare în limba română ale lucrării se acordă: (5 p.)

Nota bene! Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul de lucru efectiv este de 3 (trei) ore. Se acordă 10 puncte din oficiu. Ca instrument de lucru, concurenții pot folosi doar dicționare latin-român sau latin-o limbă modernă.

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBI CLASICE

Ediția a XXIX-a, Pitești, 19-22 aprilie 2016

LIMBA LATINĂ

Clasa a IX-a

Subiectul I (70 puncte)

1. Oferiți o variantă de traducere în limba română: (35 puncte)

Caesar cum suis omnibus copiis in fines Helvetiorum advenit. Helvetii legatos ad Caesarem mittunt, qui pacem peterent. Divico erat legationis princeps et ita Caesari dixit: „Si pacem populus Romanus cum Helvetiis faciet, in eam partem, ubi imperabis, collocabimus. Nos a patribus didicimus virtute pugnare, non dolo.” Caesar pacem approbavit, sed ab iis obsides petivit. Tunc Divico respondit: „Helvetii consuescunt obsides accipere non dare.” Postea ad suos revertit.

(C. Iulius Caesar, *De bello Gallico*, I, 13 text adaptat)

2. Analizați morfologic cuvintele subliniate în textul de mai sus (*omnibus, peterent, dolo, obsides, ad suos*). (10 puncte)

3. Schimbați numărul cuvintelor flexionare din următorul enunț. Pentru adjectivele la superlativ, folosiți formele corespunzătoare la gradul pozitiv:

Optimi cives contra pessimos homines maxima audacia pugnabant. (10 puncte)

4. Identificați în textul de la I.1 cinci termeni al căror radical / rădăcină se regăsește în neologisme românești cunoscute (e.g. peterent - radical *pet-/rom. petiție*) (5 puncte)

5. Dați formele de indicativ, perfect și viitor, de conjunctiv, prezent și imperfect, și de imperativ prezent – toate la persoana a II-a plural, ale verbului *peto, ěre*. (10 puncte)

Subiectul al II-lea

Într-un eseu de dimensiuni moderate (aproximativ 40 de rânduri), discutați asemănările importante, la nivelul semnificațiilor, dintre legenda uciderii lui Remus de către fratele său și povestea Lucreției și a lui Tarquinius. Furnizați informațiile esențiale despre protagoniști și desfășurarea evenimentelor, dar nu vă rezumați la o repovestire. Repere *posibile* (nu e obligatoriu să le atingeți pe toate, în schimb puteți identifica și alte asemănări): descrierea „vinei”, opoziția „privat – public”, diversele simboluri și concepte asociate ideii de „regalitate”, reacțiile și motivațiile personajelor. (20 puncte)

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBI CLASICE

Ediția a XXIX-a, Pitești, 19-22 aprilie 2016

LIMBA LATINĂ

Clasa a X-a

Subiectul I

(55 puncte)

1. Oferiți o variantă de traducere literară în limba română:

(35 puncte)

„(...) P. Crassus a înțeles că trebuie să poarte război acolo unde, cu câțiva ani înainte, legatul L. Valerius Praeconinus fusese ucis după alungarea armatei sale și de unde proconsulul L. Manlius, după pierderea bagajelor, scăpase prin fugă; și-a dat seama că trebuia să facă dovada unei dibăcii neobișnuite.

Itaque re frumentaria provisa, auxiliis equitatuque comparato, multis praeterea viris fortibus Tolosa et Carcasone et Narbone, quae sunt civitates Galliae provinciae finitimae his regionibus, nominatim evocatis in Sotiatium fines exercitum introduxit. Cuius adventu cognito, Sotiates magnis copiis coactis equitatuque, quo plurimum valebant, in itinere agmen nostrum adorti, primum equestre proelium commiserunt, deinde equitatu suo pulso atque insequentibus nostris, subito pedestres copias, quas in convalle in insidiis conlocaverant, ostenderunt.”

(C.Iulius Caesar, *De bello Gallico*, III, 20)

- (1) *Sotiates* = populație din Gallia; (2) *coactis* = vb. vezi *cogo*; (3) *adorti* = vb. vezi *adorior*;
(4) *pulso* = vb. vezi *pello*.

2. Precizați cazul, numărul și funcția sintactică a cuvintelor *fortibus*, *nostrum*, *comparato*, *copias*.

(8 puncte)

3. Pentru fiecare dintre elementele precizate mai jos, fie identificați prin rescriere un exemplu din textul dat, fie specificați că nu există:

(12 puncte)

- a) un predicat nominal cu verbul la mod personal;
- b) un complement circumstanțial de loc;
- c) un genitiv subiectiv;
- d) o propoziție relativă cu verbul la mod personal;
- e) o construcție participială absolută, cu precizarea subiectului ei;
- f) o participială relativă.

II. Traduceți textul de mai jos în limba latină:

(35 puncte)

„Caesar îl convinge (*persuadeo*) cu bani (*argentum*) pe unul dintre călăreții (*eques*) gali să (*ut*) ducă (*defero*) o scrisoare (*litterae*) la Cicero. Galul, temându-se (*vereor*) de primejdie (*periculum*), aruncă (*mitto*) o suliță (*tragulla*) cu scrisoarea legată (*illigo*), care din întâmplare (*casus*) se înfige (*adhaero*) în (*ad*) turn (*turris*) și, nefiind observată (*animadverto*) de ai noștri timp de două zile (*biduo* – adv.), este văzută totuși (*tamen*) în a treia zi de către un soldat. Acela citește cu voce tare (*recito*) scrisoarea, parcursă (*perlego*) de el înainte (*antea*), în adunarea (*conventus*) soldaților și îi mișcă (*adficit*) pe toți cu o bucurie (*laetitia*) extraordinară (*magnus*).”

(după *De bello Gallico*, V, 48)

Nota bene! Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul de lucru efectiv este de 3 (trei) ore. Se acordă 10 puncte din oficiu. Ca instrument de lucru, concurenții pot folosi doar dicționare latin-român sau latin-o limbă modernă.

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBI CLASICE

Ediția a XXIX-a, Pitești, 19-22 aprilie 2016

LIMBA LATINĂ

Clasa a XI-a

Subiectul I

(50 puncte)

Oferiți o variantă de traducere în limba română:

Militum pars horum virtute submotis hostibus praeter spem incolumis in castra pervenit, pars a barbaris circumventa perit. Germani desperata expugnatione castrorum, quod nostros iam constitisse in munitionibus videbant, cum ea praeda, quam in silvis deposuerant, trans Rhenum sese receperunt. Ac tantus fuit etiam post discessum hostium terror, ut ea nocte, cum C. Volusenus missus cum equitatu in castra venisset, fidem non faceret adesse cum incolumi Caesarem exercitu. Sic omnium animos timor occupaverat, ut paene alienata mente deletis omnibus copiis equitatum se ex fuga recepisse dicerent neque incolumi exercitu Germanos castra oppugnatos fuisse contenderent. Quem timorem Caesaris adventus sustulit. (C. Iulius Caesar, *De bello Gallico*, VI, 40-1)

Subiectul al II-lea

(40 puncte)

Pornind de la lectura textului de mai jos, oferit în original și traducere, redactați un eseu de dimensiuni moderate a cărui temă generală să fie „Fundamentele filosofiei politice”.

Quibus de rebus, quoniam nobis contigit ut idem et in gerenda re publica aliquid essemus memoria dignum consecuti, et in explicandis rationibus rerum civilium quandam facultatem, non modo usu sed etiam studio discendi et docendi essemus auctores, cum superiores alii fuissent in disputationibus perpolitati, quorum res gestae nullae invenirentur, alii in gerendo probabiles, in disserendo rudes. Nec vero nostra quaedam est instituenda nova et a nobis inventa ratio, sed unius aetatis clarissimorum ac sapientissimorum nostrae civitatis virorum disputatio repetenda memoria est, quae mihi tibi que quondam adulescentulo est a P. Rutilio Rufo, Smyrnae cum simul essemus complures dies, relata (...).

(M.Tullius Cicero, *De Re Publica*, I,13)

„De aceea, fiindcă mi-a fost deopotrivă dat să realizez ceva memorabil în domeniul guvernării și să dobândesc o anumită facilitate în explicarea cauzelor evenimentelor politice, beneficiaz prin urmare de o oarecare autoritate nu numai prin practică, dar și datorită pasiunii mele pentru învățatură și a dorinței de a-mi împărtăși cunoștințele. Spre deosebire de mine, unii dintre predecesorii mei s-au realizat numai în discuțiile teoretice fără a fi avut vreo tangență cu viața politică propriu-zisă, iar alții au făcut dovada capacității lor în activitatea publică, dar au fost nepricepuți în teorie. În ceea ce mă privește n-am nevoie să formulez și să impun o doctrină originală, ci consider necesar să vă relatez o discuție purtată de cele mai strălucite și savante personalități din istoria statului nostru. P. Rutilius Rufus ne-a relatat-o mie și ție, odinioară, în tinerețea ta, pe când ne aflam împreună la Smyrna pentru mai multe zile.”

Puncte de reper obligatorii: a) relația dintre omul politic și teoretician – evoluție/involuție, continuitate/discontinuitate etc.; b) rolul teoreticianului în societate; c) modalități de transmitere a doctrinei și importanța lor; d) dialogul ca specie literară și avantajele sale pentru acest tip de conținut; e) procedeul retoric numit *exemplum ex auctoritate* și relevanța lui pentru fragment și pentru tratat în întregul său; f) selecția vocabularului – cuvinte cheie.

Nota bene! Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul de lucru efectiv este de 3 (trei) ore. Se acordă 10 puncte din oficiu. Ca instrument de lucru, concurenții pot folosi doar dicționare latin-român sau latin-o limbă modernă.

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBI CLASICE

Ediția a XXIX-a, Pitești, 19-22 aprilie 2016

LIMBA LATINĂ

Clasa a XII-a

Subiectul I

(50 puncte)

Oferiți o variantă de traducere în limba română:

Sapientis animus magnitudine consilii, tolerantia rerum humanarum, contemptione fortunae, virtutibus denique omnibus ut moenibus saeptus vincetur et expugnabitur, qui ne civitate quidem pelli potest? Quae est enim civitas? Omnisne conventus etiam ferorum et immanium? Omnisne etiam fugitivorum ac latronum congregata unum in locum multitudo? Certe negabis. Non igitur erat illa tum civitas, cum leges in ea nihil valebant, cum iudicia iacebant, cum mos patrius occiderat, cum ferro pulsus magistratibus senatus nomen in re publica non erat; praedonum ille concursus et te duce latrocinium in foro constitutum et reliquiae coniurationis a Catilinae furiis ad tuum scelus furoremque conversae, non civitas erat. (M. Tullius Cicero, *Paradoxa Stoicorum*, IV, 27)

Subiectul al II-lea

(40 puncte)

Pornind de la lectura și analiza textului de mai jos, oferit în original și traducere, redactați un eseu de dimensiuni moderate a cărui temă generală să fie „Rolul cathartic al călătoriei în Infern”.

Ibant obscuri sola sub nocte per umbram
perque domos Ditis vacuas et inania regna:
quale per incertam lunam sub luce maligna
est iter in silvis, ubi caelum condidit umbra
Iuppiter, et rebus nox abstulit atra colorem.
Vestibulum ante ipsum primisque in faucibus Orci
Luctus et ultrices posuere cubilia Curae,
pallentesque habitant Morbi tristisque Senectus
et Metus et malesuada Fames ac turpis Egestas,
terribiles visu formae, Letumque Labosque [...]
Corripit hic subita trepidus formidine ferrum
Aeneas strictamque aciem venientibus offert,
et ni docta comes tenuis sine corpore vitas
admoneat volitare cava sub imagine formae,
inruat et frustra ferro diverberet umbras.
(P. Vergilius Maro, *Aeneis*, VI, 268-277, 291-294)

„Mergeau întunecați, prin noaptea însingurată,
prin umbră, străbătând palatele pustii ale lui Dis și
regatul cel gol. Era ca un drum prin păduri, sub
raza neclară a lunii, scăldat în faclă pizmașă, la
ceasul când Iuppiter acoperă bolta de negură și
noaptea de nepătruns răpește în jur orice culoare.
Chiar în prag, în gura căscată a Infernului, își
făcuseră cuib Jalea și Grijile răzbunătoare. Erau
acolo Bolile livide și trista Bătrânețe, Teama,
Foamea greu de domolit și rușinoasa Sărăcie,
arătări groaznice la vedere, ca și Moartea și Chinul
[...] Atunci Aeneas, cuprins pe neașteptate de
groază, smulge sabia din teacă și strângând-o în
pumn o îndreaptă către făpturile ce-i ieșeau în față.
Iar dacă înțeleapta-i însoțitoare nu l-ar fi prevenit
că, sub închipuitele înfățișări se zvârcolesc doar
urme șterse de viață, fără trup, s-ar fi năpustit să
lovească umbrele cu fierul, în zadar.”

Puncte de reper opționale: a) descrierea Infernului (este recomandabil să discutați realizarea stilistică a primelor 5 versuri) și semnificațiile sale; b) real și ireal (iluzoriu); c) etapele călătoriei – intrare, oprire, ieșire; d) timpul Infernului; e) locuitorii Infernului și relațiile lor cu interiorul și exteriorul; f) modele vergiliene și influențe vergiliene în literatura europeană.

Nota bene! Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul de lucru efectiv este de 3 (trei) ore. Se acordă 10 puncte din oficiu. Ca instrument de lucru, concurenții pot folosi doar dicționare latin-român sau latin-o limbă modernă.